

ยาสีร้อน (HOT ENAMEL)

การลงยาสีร้อน (ENAMELING)

Enameling มาจากภาษาลาติน “ smaltum” แปลว่า หลอมเหลว คือการลงยา หรือการเคลือบผิวโลหะด้วยสารเคลือบที่แข็งและเป็นเงามัน โดยหลอมสารเคลือบให้ละลายติดลงบนผิวของโลหะด้วยการให้ความร้อน

ประวัติของการลงยาสีในประเทศ

ชนเผ่าในแผ่นดินไทยใช้โลหะมีค่า คือ ทองและเงินเป็นรูปเคารพ เครื่องใช้ และเครื่องประดับร่างกายในยุคหลัง เช่น สมัยกรุงศรีอยุธยาและกรุงรัตนโกสินทร์ การตกแต่งเครื่องประดับเงินที่ใช้เทคนิคการเคลือบ เป็นการตกแต่งลักษณะอื่นเพิ่ม เช่น การประดับอัญมณีหรือหินมีค่า โดยฝังลงในชิ้นงาน การถมดำหรือการลงยาสีดำ และการลงยาสี เป็นต้น โดยที่เทคนิคการถมดำ สันนิษฐานว่าการถมดำได้รับความรู้มาจากชาวเปอร์เซียในก่อนรัชสมัยของพระบรมไตรโลกนาถ ส่วนการลงยาในช่วงแรกนิยมใช้สีเขียวและสีแดง โดยสันนิษฐานว่าได้รับอิทธิพลมาจากทมิฬและสีน้ำเงินที่เรียกว่า “ราชวาทิ” ส่วนคำว่า “ลงยาราชวาทิ” (Royal blue) คือ การลงยาสีพลอยขึ้นกกระเวกหรือสีฟ้า พบในเครื่องทองในสมัยรัชการที่ 1 โดยหลอมสารเคลือบให้ละลายติดลงบนผิวของโลหะด้วยการให้ความร้อน

วิธีการลงยาสี

การลงยาสีที่รู้จักกันทั่วไปมีอยู่ 3 ประเภท ตามร่องของลวดลายเพื่อให้เกิดลายนูนเด่นขึ้นมา แบ่งออกได้ 3 วิธี ดังนี้

1. การลงยาแบบครีวซอแน (Cloisonné) คือ การใช้เส้นลวดเล็กๆ ขดเป็นลายติดเข้ากับตัววัสดุที่หล่อเตรียมไว้ เมื่อได้ลายแล้วจึงนำน้ำยาหยอดลงบริเวณช่องลายในขดเส้นลวด จากนั้นนำไปเผาให้น้ำยาเกิดการแข็งตัวเป็นสีที่ใช้ประดับลายแล้วนำไปกลึงและขัดให้เรียบ

2. การลงยาแบบซองเปลว (Champlevé) เป็นชื่อมาจากภาษาฝรั่งเศส

หมายถึง “การทำลายนูน” โดยในกระบวนการนี้ พื้นผิวของโลหะจะถูกทำเป็นช่องด้วยวิธีการแกะ การกัดสลัก การแกะสลักด้วยแสง และการบด หลังจากนั้นจึงจะทำการลงยา โดยพื้นของช่องจะทำให้เกิดพื้นผิวขึ้นได้และยาที่ลงไว้ก็จะทำให้เกิดระดับต่าง ๆ ขึ้น

3. การเขียนลายลงยา (Painted Enamel) คือ การเขียนลวดลายที่กำหนดไว้ลงบนตัวภาชนะหรือรูปพรรณ แทนการประดับพลอยสีต่าง ๆ

